

การเตรียมความพร้อมของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้*

ROYAL THAI NAVY PREPARATION FOR MISSION IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCE

โสภิตา ล่อใจ**

ดร.ศรัววรรณ ยอดนิล***

ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพการปฏิบัติหน้าที่ของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลกระทบ การปรับตัวและแนวทางการเตรียมความพร้อมของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน กุมภาพันธ์-พฤษภาคม พ.ศ. 2559 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้แบ่งได้เป็น 5 ประเด็น ดังนี้ คือ 1) สภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ 2) สภาพการปฏิบัติงาน 3) สภาพพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน 4) อันตรายจากการปฏิบัติงาน และ 5) อุปสรรคสำหรับการปฏิบัติหน้าที่

2. ผลกระทบของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผลกระทบต่อทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 3 ประเด็นหลัก 1) ด้านทางสุขภาพ ประกอบด้วย สุขภาพกาย คือ ได้รับความเจ็บและมีความเจ็บป่วย ด้านสุขภาพจิต คือ เกิดความกดดันความเครียด ความวิตกกังวล และรู้สึกเสียใจที่เพื่อนร่วมงานได้รับความเจ็บหรือเสียชีวิต 2) ด้านเศรษฐกิจ ผลทางบวก คือ ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ และได้รับสวัสดิการ ผลกระทบทางลบ คือ การเดินทางกลับภูมิลำเนา มีค่าใช้จ่ายสูง 3) ด้านสังคม ผลทางบวก คือ ได้รับประสบการณ์ตรงและทักษะการทำงาน ครอบครัวได้รับการดูแล มีโอกาสเลื่อนขั้น และมีเวลาที่ได้กลับไปดูแลครอบครัว ผลทางลบ คือ ห่างไกลครอบครัว มีอุปสรรคในการทำงาน ความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน และอุปสรรคชำระหรือไม่เพียงพอ การปรับตัวของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถปรับตัวได้ โดยมีการปรับตัวทั้ง 4 ด้าน คือการปรับตัวทางด้านสรีระ ด้านอัตมโนทัศน์ ด้านบทบาทหน้าที่ และ ด้านการพึ่งพาซึ่งกัน

3. แนวทางการเตรียมความพร้อมของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 3 ประเด็นหลัก คือ 1) การเตรียมความพร้อมทางการทหาร ประกอบด้วย ความรู้วัฒนธรรมในพื้นที่และความรู้เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหาร 2) การเตรียมความพร้อมส่วนบุคคล ประกอบด้วยด้านร่างกาย จิตใจและสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ

*คุษณินพนธ์ปรัชญาคุษณินบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรปรัชญาคุษณินบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

****รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ด้านความรู้และอุปกรณ์หรือใช้ส่วนบุคคล ด้านทัศนคติในการทำงาน และ 3) การเตรียมความพร้อมของครอบครัว มีการวางแผนด้านเศรษฐกิจและการมอบหมายหน้าที่ของตนเองให้ผู้อื่นทำแทน

คำสำคัญ : การเตรียมความพร้อม/ ทหารเรือ/ จังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

Objective of this research is to study impact, adaptation and guidance about Royal Thai Navy personnel preparation for mission in the Southern province. This study conducted to collect data during February-May in 2016 by in-depth interview and focus group discussion. Analysis results were below.

The results were as follows:

1. Conditions of working in the southern province can be divided into 5 issues i.e. 1) livelihood 2) characteristics of duty 3) characteristics of working place 4) danger from mission and 5) equipment for working

2. Impact on Royal Thai Navy working in the Southern border provinces found that there were 3 main issues i.e. 1) health impact as negative impacts consisting of physical that means pain and illness and mental impact that means stress, anxiety and regret in pain and illness of colleagues, 2) economic impact consisting of positive impacts from compensation and welfare and a negative impact from high expense from transportation to home town and 3) social impact consisting of positive impacts that are from direct working experiences and skill, family care, probability from promotion and having time to return to their families and a negative impact from being far from their families, difference of language and local culture and broken or insufficient equipments. Adaptation of Royal Thai Navy working in the Southern border provinces found that they can adapt. There were 4 sides of adaptation i.e. physiological needs, self concept, role function and interdependence relations.

3. There were 3 main issues of guidance about Royal Thai Navy personnel preparation for mission in the Southern province i.e. 1) Royal Thai Navy preparation; consisting of perception in local culture and specialized operating military knowledge, 2) physical and mental personnel preparation consisting of body, heart and mental restraints in sided of knowledge and personnel devices and 3) family preparation, economic plan and job assignment to others.

Keywords : Preparation / Royal Thai Navy / The Southern Provinces

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทหารเป็นผู้ที่มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับจากสังคมว่าต้องเป็นบุคคลที่มีความเสียสละและรับผิดชอบต่อสังคมหน้าที่หนึ่งที่สำคัญของทหารคือการป้องกันรักษาประเทศและพร้อมที่จะเสียสละชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่ อย่างไรก็ตามภารกิจของทหารนั้นยังมีอีกมากมาย ครอบคลุมหลายมิติหลายด้าน เพื่อความสงบสุขของสังคมและประเทศชาติ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2538 (สำนักพระราชวัง, 2539, หน้า 534) ความตอนหนึ่งว่า “ทหารมีหน้าที่หลักอยู่ที่การป้องกันประเทศและการธำรงรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติ ไว้ด้วยแสนยานุภาพ นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ด้านอื่นอีกซึ่งมีความสำคัญเท่าเทียมกัน คือการบำบัดบรรเทาความทุกข์ยากและการปฏิบัติพัฒนาให้บังเกิดความเจริญร่มเย็นแก่บ้านเมืองและประชาชน หน้าที่นี้ดูกันอย่างผิวเผินจะเห็นว่าไม่จำเป็นนัก แต่ถ้าพิจารณาดูให้กระจ่างชัดแล้ว จะเห็นตามความเป็นจริงว่าความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนั้นนอกจากจะมีกำลังรบและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่เข้มแข็งพร้อมมูลแล้วยังจำเป็นที่ประชาชนจะต้องมีชีวิตอยู่ ด้วยความร่มเย็นเป็นปรกติสุขปลอดภัย อันตรายและความเดือดร้อนยากเข็ญต่างๆ ด้วย เมื่อความสำคัญและจำเป็นมีอยู่ดังนี้ ทหารจะต้องเตรียมตัว เตรียมใจ และเตรียมการให้พร้อมทุกเมื่อเพื่อที่สามารถปฏิบัติภารกิจได้พร้อมเพรียง คล่องตัวมีประสิทธิภาพ” สอดคล้องกับ บทบาทและความรับผิดชอบหลักตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5 มาตรา 77 “รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ ต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำเป็นและเพียงพอเพื่อพิทักษ์รักษาเอกราชอธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและเพื่อการพัฒนาประเทศ การช่วยเหลือประชาชน รวมถึงการปฏิบัติการทางทหารอื่นๆ” กองทัพอากาศเป็นหนึ่ง

ใน 3 เหล่าทัพ ที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันประเทศและความมั่นคงของรัฐ โดยเฉพาะความมั่นคงด้านเกาะแก่งและชายฝั่งทะเล ซึ่งครอบคลุมไปถึงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย จากเหตุการณ์รุนแรงนับตั้งแต่ปี.ศ. 2547 เป็นต้นมา กลุ่มคนบางกลุ่มมีความเกี่ยวโยงกับกลุ่มผู้ก่อการร้ายนำไปสู่ความรุนแรงจนทำให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก จากสถานการณ์ความรุนแรงดังกล่าว กองทัพอากาศได้มีการปฏิบัติการทางทหารและจัดกำลังพลหมุนเวียนเพื่อปฏิบัติราชการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยจะมีการฝึกกำลังพลก่อนลงไปปฏิบัติหน้าที่ใน โดยฝึกทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมต่อสถานการณ์ความไม่สงบให้มีประสิทธิภาพ เพื่อลดการสูญเสียของกำลังพล ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นตอนการฝึกอบรมก่อนการฝึก ขั้นการฝึกในที่ตั้ง และขั้นการฝึกในภาคสนาม รวมถึงกระบวนการยุติธรรมและงานนิติเวชในเรื่องของการเก็บหลักฐานและวัตถุพยานด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่ากองทัพอากาศให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านการฝึกของกำลังพลก่อนไปปฏิบัติราชการในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ อย่างเป็นระบบและมีความสม่ำเสมอในด้านการเตรียมความพร้อมให้กับข้าราชการกองทัพอากาศนั้นครอบคลุมหลายมิติ เพื่อให้กำลังพลมีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน แม้จะมีการฝึกทักษะต่างๆ แต่การปฏิบัติงานก็ยังคงผลกระทบต่อร่างกายและสภาพจิตใจ ดังที่ผู้วิจัยทำการศึกษานำร่องโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการทหารเรือที่ได้รับมอบหมายให้ลงไปปฏิบัติงานชายแดนภาคใต้ พบประเด็นในด้านการเตรียมความพร้อมดังนี้ 1) มีการเตรียมด้านร่างกายเพื่อให้มีความพร้อมมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีความพร้อมตลอดเวลา การเตรียมทักษะทางทหารเพื่อให้มีทักษะและความชำนาญ ด้านการใช้อาวุธ มีการฝึกทบทวนทักษะต่างๆอย่างสม่ำเสมอ เช่นการฝึกยิงปืน การฝึกทำงานเป็นทีมกับหน่วยต่างๆ เพื่อพร้อมจัดการกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นทุกรูปแบบ 2) ด้านจิตใจ มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน และต้องรู้เป้าหมายและหน้าที่ในการลงไปปฏิบัติหน้าที่ที่มีกำลังใจเข้มแข็ง และมีความปลอดภัยในการทำงาน 3) ครอบครัวยังต้องรับรู้และเข้าใจ และมีการพูดคุยอธิบายถึง

ความจำเป็นที่ต้องมาปฏิบัติหน้าที่ 4) การเตรียมด้านสังคม และวัฒนธรรม ความแตกต่างดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงานได้ นอกจากนี้สภาพการปฏิบัติหน้าที่ที่อันตรายยังมีและมีความเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตด้วยจากการศึกษานำร่องทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงข้อเท็จจริง สภาพความเป็นอยู่ ลักษณะงานและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทหารเรือที่ไปปฏิบัติหน้าที่ชายแดนภาคใต้อย่างแท้จริง ข้อเท็จจริงดังกล่าวจำเป็นต้องได้จากผู้ปฏิบัติหน้าที่จริงในพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีประสบการณ์ตรง อันจะเป็นประโยชน์อย่างมาก แก่กองทัพเรือ และข้าราชการทหารสังกัดกองทัพเรือที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ สามารถนำมาพัฒนาเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของทหารเรือที่ไปปฏิบัติหน้าที่ชายแดนภาคใต้ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และครอบครัว ซึ่งส่งผลดีทั้งด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของทหารเอง นำมาซึ่งความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง สังคม และกองทัพ ผลลัพธ์ดังกล่าวจะส่งผลต่อความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าของกองทัพและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพการปฏิบัติหน้าที่ของทหารเรือในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย
2. ศึกษาผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ของทหารเรือในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย
3. ศึกษาการปรับตัวและแนวทางการเตรียมความพร้อมของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาการเตรียมความพร้อมของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ศึกษาตามแนวคิดการปรับตัวของ Roy (1984) ซึ่งอธิบายการปรับตัวในด้านต่างๆ ดังนี้ การปรับตัวด้านสรีระ การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่และการปรับตัวด้านการพึ่งพา

และแนวความคิด การปรับตัวในการทำงานของ Dawis & Lofquist (1984) ประกอบด้วย การปรับตัวให้เข้ากับความต้องการขององค์กรและการปรับตัวให้เข้ากับความต้องการส่วนบุคคลเพื่ออธิบายการทำงานโดยมีการพิจารณาปัจจัยทั้งด้านสภาพแวดล้อมในงาน ปัจจัยด้านบุคคล รวมทั้งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นได้แก่ ความพึงพอใจในงานและความคงอยู่ในงาน แนวคิดการปรับตัวในการทำงานของ Kammeyer-Mueller and Wanberg (2003) อธิบายแนวคิดการปรับตัวของผู้เข้ามาใหม่ในองค์กรเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นสมาชิกขององค์กรด้านความเครียดจากการปฏิบัติงานศึกษาตามแนวคิดของ Lazarus and Folkman (1984) ประกอบด้วยการใช้สติปัญญา ความรู้ประสบการณ์ที่มีมา และการตัดสินใจ เหตุการณ์เพื่อเลือกการเผชิญปัญหาอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ในประเด็นผลกระทบด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นำผลการวิจัยไปปรับปรุงเพื่อให้เกิดการปรับตัว และเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ได้วิธีการปรับตัวและแนวทางการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการเตรียมความพร้อมของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. หน่วยงานของกองทัพเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อม มีการให้ความรู้ ปรับทัศนคติของทหาร และการดูแลกำลังพลที่เหมาะสม จากการปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ศึกษาได้แก่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยในความรับผิดชอบของหน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธิน (ฉก.นย.ทร/ ฉก.นย.ภต.) กองทัพเรือ รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย อำเภอไม้แก่น

อำเภอสายบุรี และจังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอเย็งอ และอำเภอบาเจาะ

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลและผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร และ ข้าราชการทหารชั้นประทวน สังกัดกองทัพเรือ ซึ่งได้จากการเลือกอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นผู้ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครอบครัว ผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ของข้าราชการทหารสังกัดกองทัพเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ศึกษาสภาพการปฏิบัติหน้าที่ ผลกระทบ การปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการปฏิบัติหน้าที่และผลกระทบของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ใช้วิธีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ มีเครื่องมือประกอบ ดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หากคุณภาพแบบสัมภาษณ์โดยศึกษานำร่อง โดยนำไปสัมภาษณ์ข้าราชการสังกัดกองทัพเรือที่ได้รับมอบหมายให้ลงไปปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 5 คน และนำมาปรับข้อคำถามให้ครอบคลุมและเหมาะสมตามวัตถุประสงค์และกรอบการวิจัย 3) แบบบันทึกการสังเกต ด้านผู้ให้ข้อมูล มีผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ข้าราชการทหาร สังกัดกองทัพเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 13 คน ผู้เกี่ยวข้อง คือ ครอบครัว ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานของผู้ให้ข้อมูลหลัก รวม 19 คน

ตอนที่ 2 ศึกษาการปรับตัว และแนวทางการเตรียมความพร้อมของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ของประเทศไทย โดยการสนทนากลุ่ม กำหนดผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ดังนี้ 1) จิตแพทย์ จำนวน 1 คน 2) พยาบาลที่ได้รับการอบรมเฉพาะทางสาขาจิตเวชศาสตร์ จำนวน 1 คน 3) พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 2 คน 4) นักจิตวิทยาคลินิก จำนวน 1 คน 5) ครูฝึก จำนวน 1 คน 6) ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 4 คน โดยสนทนากลุ่ม ณ สโมสร ร่มเกล้า ค่ายจุฬารณย์ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการปฏิบัติหน้าที่ของทหารเรือในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ สภาพการปฏิบัติหน้าที่แบ่งได้เป็น 5 ประเด็น ดังนี้ คือ 1) สภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ 2) สภาพการปฏิบัติงาน 3) สภาพพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน 4) อันตรายจากการปฏิบัติงาน และ 5) อุปสรรคสำหรับการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติหน้าที่ของทหารในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่ว่าจะเป็นที่พักอาศัย ความเป็นอยู่หลับนอน การรับประทานอาหารอย่างง่าย ๆ หรือที่ทางหน่วยจัดให้ไว้รับประทาน เนื่องจากการปฏิบัติงานที่ต้องมีความพร้อมตื่นตัวตลอดเวลา เมื่อปฏิบัติหน้าที่จะมีการทำงานเป็นทีม โดย การศึกษาของ ชิตชนก ชัยธนาณี (2552) พบว่าทหารที่ทำงานชุดลาดตระเวนเส้นทาง ชุดคุ้มครอง ครูและประชาชน และชุดมวลชนสัมพันธ์มีการสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกปฏิบัติงาน และจะทำงานเป็นทีม การปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงอันตราย นั้นทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตกเป็นเป้าหมายของผู้ก่อการร้าย เช่น เกิด เหตุการณ์การลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ การลอบวางระเบิดรายวัน เป็นต้น การทำงานเพื่อให้เกิดความปลอดภัยนั้น จำเป็นที่ทหารจะต้องมีอุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น เสื้อเกราะกันกระสุน อาวุธปืน ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้มีน้ำหนักมากส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพทางกายตามมา

2. ผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ของทหารเรือ

ที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผลกระทบที่เกิดขึ้นเกิดขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยมี 3 ด้าน คือ 1) ผลกระทบด้านสุขภาพ ประกอบด้วย ผลกระทบต่อสุขภาพกาย คือ การปฏิบัติงานในสิ่งแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคยและเสี่ยงต่ออันตราย การที่ต้องพร้อมเคลื่อนที่ตลอดเวลา และมีโอกาสเผชิญกับภัยคุกคามต่างๆ ได้แก่ ภัยคุกคามจากการกระทำของฝ่ายตรงข้าม ภัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม เช่น เสียงดัง อุณหภูมิอากาศที่สูง หรือต่ำเกินไป ภัยจากสารเคมี เช่น ระเบิด ภัยที่เกิดจากลักษณะการทำงานในการฝึกการปฏิบัติหน้าที่ทางทหาร เช่น ข้อพลิก กระตุกหัก เป็นต้น (เอกสารอ้างอิงกองทัพเรือ ทางด้านการแพทย์ อทร. 9301, 2556, หน้า 1-3) ผลกระทบต่อสุขภาพจิต คือ ผลกระทบที่มีผลต่อความผาสุกของบุคคลและสัมพันธภาพที่ติงามกับบุคคลอื่น ซึ่งเป็นศักยภาพของบุคคลต่อการจัดการกับความเครียดในชีวิตประจำวัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิต มีทั้งปัจจัยภายนอก เช่น การลาดตระเวนในสภาพอากาศที่ร้อน และในที่มืดมองเห็นสิ่งต่างๆ ไม่ชัด และสิ่งกระทบกระเทือน ปัจจัยภายใน เช่น ความรู้สึกนึกคิด, ความรู้สึกโดดเดี่ยว, ความรู้สึกเหงา, ความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ, ความรู้สึกสิ้นหวัง, การแยกจากครอบครัว, ความรู้สึกเสียใจเมื่อผู้ร่วมงานหรือคนรู้จักเสียชีวิตขณะปฏิบัติหน้าที่, รู้สึกเสียใจต่อการกระทำของตนเองที่ทำให้ผู้อื่นต้องเสียชีวิต และเกิดความกดดันรู้สึกไม่พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น ปัจจัยจากลักษณะงานสภาพการทำงาน คือ ผู้ร่วมงาน และการจัดสภาพงานเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ของคนที่มีต่อลักษณะงาน กระบวนการทำงานและสิ่งแวดล้อม เช่น งานที่เร่งรัดทำแข่งกับเวลา การทำงานที่มีชั่วโมงการทำงานยาวนาน การทำงานหนักเกินไป การทำงานที่จำเจซ้ำซาก การทำงานที่ไม่เหมาะสมกับความสามารถของร่างกายและจิตใจ การใช้เครื่องมือที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น บุคคลจะมีกลไกการตอบสนองต่อความเครียดที่เกิดขึ้นนี้ สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ ส่วนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ได้แก่ ส่วนที่เป็นประสบการณ์ที่คนยอมรับได้ อีกทั้งยังช่วยเป็นประสบการณ์ที่ดีของบุคคล เกิดทักษะ เกิดประสบการณ์การระวังป้องกันอันตราย ในกรณีเช่นนี้ถ้าความเครียดเพิ่มขึ้นจะทำให้ได้ผลลัพธ์ดีเพิ่ม

ขึ้น สำหรับความเครียดที่ก่อให้เกิดโทษ จะเป็นส่วนที่บุคคลยอมรับไม่ได้ อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเจ็บป่วย, การมีสุขภาพไม่ดี, ผลลัพธ์จากการปฏิบัติงานลดลง 2) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ มีผลกระทบทางบวก คือ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ภาคใต้จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ได้รับสวัสดิการ ทำให้ลดค่าใช้จ่ายและมีเงินออม ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ และการได้รับพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ผลกระทบทางลบ คือ มีค่าใช้จ่ายสูงในการเดินทางกลับไปดูแลครอบครัว ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดด้านเศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจของบุคคลประกอบด้วยรายได้และรายจ่าย ที่สามารถประเมินมูลค่าออกมาเป็นหน่วย เช่น ค่าจ้าง เงินเดือน รายจ่ายที่เป็นของตนเองและการใช้จ่ายเพื่อดูแลครอบครัว เศรษฐกิจจึงมีความสำคัญต่อบุคคล ถ้าบุคคลใดมีเศรษฐกิจดี สามารถทำงานมีรายได้เพียงพอที่จะหาซื้อสิ่งที่มีความจำเป็นไม่มีหนี้สิน มีเงินออมและทรัพย์สิน การดำเนินชีวิตก็มีความสุข แต่ถ้าเศรษฐกิจไม่ดี มีรายได้ไม่เพียงพอ มีหนี้สิน ไม่มีงานทำ การดำเนินชีวิตของบุคคลนั้นจึงไม่มีความสุข (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554; จีรพรรณ ชีรานนท์, 2545; สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2533) 3) ผลกระทบด้านสังคม พบว่าการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้มี ผลกระทบทางบวก คือ การได้รับประสบการณ์และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน ทำให้การทำงานราบรื่น และเกิดความปลอดภัย ทำให้ครอบครัวได้รับการดูแลจากหน่วยงาน เช่น บุตรได้รับทุนการศึกษา มีโอกาสกลับไปดูแลครอบครัว และเกิดความภาคภูมิใจในงานผู้บังคับบัญชาเห็นผลงาน เป็นต้น ผลทางลบ คือ อุปสรรคในการปฏิบัติงานเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เช่น การพลัดเปลี่ยนบุคคลากรทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ขาดความชำนาญและยังไม่คุ้นเคยกับพื้นที่ ความไม่พร้อมของอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานหรืออุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการทำงาน การปฏิบัติงานที่ไม่ตรงกับความชำนาญ อุปสรรคทางด้านภาษาและวัฒนธรรมในการสื่อสารกับประชาชน เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิด ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มี 2 ลักษณะ คือ ผลกระทบทางบวก มีหลายประการ หากมองจากแง่ของการพัฒนาตนเอง บุคคลอาจจะมีคุณสมบัติอยู่

ที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ได้แก่ อาหาร การกิน บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย รวมทั้งการได้รับการบริการ ทางด้านสาธารณสุขต่างๆ อย่างเพียงพอ ส่วนในแง่อื่นๆ นั้น บุคคลอาจได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น มีความรู้ ความคิด กว้างไกลกว่าเดิม มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและได้รับการ ยอมรับนับถือในวงสังคม มีผลต่อมนุษย์และสังคม อาทิเช่น ทำให้มนุษย์เกิดความสะอึกสะอื้น ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของมนุษย์ในแต่ละสังคม มีผล ให้วิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนไปจากเดิม เป็นต้น ผลกระทบทางลบ เป็นผลที่เกิดจากการปรับตัวไม่ทันรวม ทั้งไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จนกลายเป็นการ ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ได้ และถ้าหากผู้ที่ไม่ยอมรับ ความเปลี่ยนแปลงนั้น ผลที่เกิดขึ้นตามมาคือ เป็นรอยร้าวที่ ไม่อาจเชื่อมต่อกันได้ นำสู่ปัญหาสังคม เช่น ปัญหาความขัดแย้งในหน่วยงาน และปัญหาความเสื่อมโทรมของครอบครัว เป็นต้น (วราคม ทีสุภะ, 2527, หน้า 72; สนธยา พลศรี, 2541, หน้า 120)

3. การปรับตัวของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความสำคัญมากเนื่องจาก เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงและอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน ทั้ง ความเสี่ยงต่อการชุมนุมโจมตี การลอบยิง และการลอบวางระเบิด ทั้ง โดยการทำงานจะต้องพร้อมทำงานตลอดเวลา เมื่อมีการกิจ หรือเมื่อมีการร้องขอ ทั้งยังมีความรู้สึกคิดถึงครอบครัวที่อยู่ ห่างไกล แม้ว่าขณะออกไปปฏิบัติงานจะเกิดความวิตกกังวล ทำให้ไม่มีสมาธิในการทำงานก็จำเป็นต้องตัดความกังวลออกไปและต้องปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ด้านการปฏิบัติงานเมื่อ ปฏิบัติงานไประยะหนึ่งเกิดประสบการณ์การทำงานมากขึ้น เกิดการปรับตัวต่อลักษณะงานที่ทำการจะเกิดทักษะต่างๆ เช่น ทักษะการสังเกตเมื่อมีสิ่งผิดปกติ การสังเกตสิ่งแวดล้อมและ บริบทของพื้นที่ทำให้การทำงานเกิดความคล่องตัว ปลอดภัย มากยิ่งขึ้น ซึ่ง Dawis and Lofquist (1984) ได้กล่าวถึง ความต้องการของบุคคลที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมของ งานที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจในงาน ความสอดคล้องนี้เป็น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของงาน (Work Personality)

กับสิ่งแวดล้อมของงาน (Work Environment) ปัจจัย ทั้งสองนี้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยบุคคลมีการ ตอบสนองความต้องการของงานและงานตอบสนองความ ต้องการของบุคคลกระบวนการจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่งเนื่องจากบุคคลจะปรับตัวให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม ตลอดเวลา การเพิ่มความสอดคล้องจึงเป็นการเพิ่มความ พึงพอใจ หากลดความสอดคล้องเป็นการก่อให้เกิดความไม่ พึงพอใจในงานได้ สอดคล้องกับผลการศึกษา พบว่า ความ พึงพอใจในการทำงานมีอิทธิพลต่อการปรับตัว ส่งผลทางบวก ต่อการปฏิบัติงานของทหารและยังส่งผลทางตรงกับความ ผูกพันกับองค์กรทหารด้วย รวมถึงปัจจัยด้านความสำเร็จ ในงาน ความรับผิดชอบที่มีต่อประเทศชาติและประชาชน การได้รับโอกาสในการทำงาน การได้รับยุทธโศปกรณ์พิเศษ เพิ่มเติม ด้านสิทธิกำลังพล ด้านการตรวจเยี่ยมของผู้ บังคับบัญชาชั้นสูง ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และด้าน สถานการณ์ในพื้นที่ปฏิบัติงาน (ปีนกัน กวงศ์ปิ่นเพ็ชร, 2551; กมล สดมณี, 2551; ดิเรก พรหมบาง, 2551) สอดคล้องกับแนว ความคิดของ Roy (1984) กล่าวถึงบุคคลว่า บุคคลเป็น ระบบของการปรับตัว (Adaptive system) บุคคลเป็นระบบ ของสิ่งมีชีวิต (Living system) บุคคลเป็นระบบเปิด (Open system) ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและ ภายนอกบุคคลตลอดเวลา ดังนั้น บุคคลจำเป็นต้องมีการปรับ ตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ระบบการปรับตัวของบุคคลประกอบด้วย สิ่งนำเข้า (Input), ตัวควบคุมกระบวนการ (Control Process), สิ่งนำออก (Output) และปฏิกิริยาย้อนกลับ (Feedback) จากการสัมภาษณ์ พบการปรับตัวของทหาร เรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 4 ด้าน คือ 1) การปรับตัวทางด้านสรีระ คือ การออกกำลังกายอย่าง สม่าเสมอ เพื่อให้ร่างกายมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ อย่างต่อเนื่อง และพร้อมตลอดเวลาเมื่อต้องปฏิบัติงานใน ภาวะเร่งด่วน และเมื่อต้องสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงานก็จะ ปฏิบัติอยู่ในกรอบและไม่ขัดต่อการปฏิบัติงานของทางราชการ เมื่อถึงเวลาพักผ่อนก็จะพยายามพักผ่อนอย่างเต็มที่เพื่อให้ สามารถทำงานได้และไม่เป็นภาระเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับ

บัญชา สอดคล้องกับ Roy (1984) กล่าวว่า คนเป็นระบบชีวิตแบบระบบเปิด ที่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงทำให้บุคคลต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การที่บุคคลจะปรับตัวได้หรือไม่ได้นั้นขึ้นอยู่กับระดับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม 2) การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ พบว่าทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้สึกคิดถึงครอบครัวที่อยู่ห่างไกล แม้ว่าขณะออกไปปฏิบัติงานจะเกิดความวิตกกังวลทำให้ไม่มีสมาธิในการทำงานก็จำเป็นต้องตัดความกังวลออกไปและต้องปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และประสบการณ์ที่ได้รับการบาดเจ็บจากการปฏิบัติงานหรือบุคคลใกล้ชิดเคยได้รับอันตรายจากการทำงานมีผลทำให้ตนเองเกิดความหวาดระแวงและความกลัวขึ้นมา โดยจะพยายามปรับความคิดของตนเองให้มองอันตรายที่เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงานหรืออันตรายที่อาจเกิดกับตนเองว่าเป็นเรื่องธรรมดา และคิดว่าเราไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทุกปัญหาเพียงแต่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด และการทำงานของตนเองเป็นงานเพื่อประเทศชาติมีความภาคภูมิใจในงานที่ทำ ยาวชนและสังคมให้ความสำคัญ สอดคล้องกับ Roy (1984) ที่กล่าวว่า การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์เป็นการปรับความเชื่อหรือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง เป็นการประเมินทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องตนเองตามสภาวะการณ์เกิดขึ้นทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง สัมพันธ์กับ วีระ ไชยศรีสุข (2539) ที่กล่าวว่า วัยผู้ใหญ่มักพบกับปัญหาความยากลำบากต่างๆ และเกิดความกดดันจากสิ่งแวดล้อมจนไม่สามารถควบคุมความคิด อารมณ์ พฤติกรรม และการทำงานตามปกติ ได้แก่ ความตึงเครียดของชีวิตครอบครัว ความตึงเครียดของการเลี้ยงชีพ เช่น รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายทำให้เกิดการกั๊กหนี้ยืมสิน สอดคล้องกับแนวคิดของ Lazarus and Folkman (1984) ได้กล่าวถึง สาเหตุความเครียดว่าแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านตัวบุคคล คือ บุคลิกลักษณะประจำตัว และ ปัจจัยด้านสภาพเหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อม คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้นจึงก่อให้เกิดความเครียด เช่น การหย่าร้าง การเปลี่ยนแปลงสภาพการทำงาน หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน

เป็นต้น 3) การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่อันตรายมีความเสี่ยงสูง จึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย และรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับ ซึ่ง Robbins (2000) กล่าวว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความเครียดในการทำงาน คือปัจจัยด้านองค์กร ประกอบด้วย 1) ปัจจัยในงาน คือ งานที่บุคคลได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเงื่อนไขในการปฏิบัติงาน และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น ห้องที่แคบ อากาศที่ร้อนเกินไป จะทำให้เกิดความเครียดได้ 2) บทบาทในการทำงาน การทำงานเกินบทบาทหรือขัดแย้งกับบทบาทที่ได้รับ ทำให้เกิดความเครียดในการทำงาน 3) ความสัมพันธ์กับบุคลากรในหน่วยงาน หากความสัมพันธ์กับบุคคลในองค์กรไม่ดีจะก่อให้เกิดความเครียดในการทำงานสูง การปรับตัวต่อความเครียดในการทำงานจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดย Dawis and Lofquist (1984) ได้กล่าวถึงการปรับตัวในการทำงาน ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ 1) การปรับตัวให้เข้ากับความต้องการขององค์กร เป็นความสามารถในการปรับตัวในการทำงานโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ทักษะในการทำงาน และบุคลิกภาพที่เหมาะสม ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังขององค์กร และ 2) การปรับตัวให้เข้ากับความต้องการส่วนบุคคล หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะปฏิบัติงานอย่างมีความมุ่งมั่นและให้ความสนใจในความสำเร็จของงาน และมีโอกาสได้ใช้ความเป็นตัวเองของตัวเองเข้าไปเสริมการทำงาน การเป็นส่วนหนึ่งของสังคม, การมีเกียรติและศักดิ์ศรี, การมีความเข้าใจและรู้จักตนเอง เป็นไปตาม แนวคิดการปรับตัวของ Roy (1984) ที่กล่าวว่า บุคคลต้องมีการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางสังคม บุคคลจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น จึงขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นมีบทบาทหรือตำแหน่งอะไรในสังคม และสามารถแสดงบทบาทของตนเองได้ดีมากน้อยเพียงไร เป็นที่ยอมรับของสังคมหรือผู้ที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ซึ่งบทบาทของแต่ละบุคคลในสังคมจะแตกต่างกันออกไป 4) การปรับตัวด้านความสัมพันธ์ด้านการพึ่งพากัน การปรับตัวด้านความ

สัมพันธ์ด้านการพึ่งพากัน เป็นการได้รับการสนับสนุนทางสังคมทั้งด้านการทำงาน ในด้านของการทำงานมีการทำงานแบบเป็นพี่น้องทำให้สามารถพูดคุยทำความเข้าใจกันได้ง่าย มีการช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น การปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ซึ่งอยู่ห่างไกลจากครอบครัว ทำให้เกิดความรู้สึกคิดถึงครอบครัวจึงพยายามติดต่อกลับอยู่เสมอ แม้ตนเองจะไม่สามารถดำรงบทบาทหัวหน้าครอบครัวได้แต่มีผู้ดำรงบทบาทแทน เช่น ภรรยาทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว หรือ เมื่อตนเองไม่อยู่ ภรรยาและบุตรได้รับการดูแลจากญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท หรือผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้ยังมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ เช่น พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากร เกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ (เสด็จเตี่ย) พระเครื่อง และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเองเคารพนับถือ โดยจะนำติดตัวไปเมื่อปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้รู้สึกอุ่นใจและมีกำลังใจ สอดคล้องกับ Roy (1984) ที่กล่าวว่า การปรับตัวด้านความสัมพันธ์ด้านการพึ่งพากัน เป็นการปรับตัวเพื่อความมั่นคงทางสังคม โดยธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันบุคคลจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้น บุคคลจึงต้องการผู้ที่รู้ใจหรือสนิทสนมเป็นพิเศษ เพื่อให้การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลนี้ หมายถึง การให้ความรัก ความเคารพ การยกย่องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องเป็นผู้ให้และผู้รับพร้อมๆกันด้วยความเต็มใจ ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างสมดุลงกล่าว การอยู่ร่วมกันในสังคมจะเป็นไปอย่างราบรื่น

4. แนวทางการเตรียมความพร้อมของทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เหมาะสม คือ 1) การเตรียมความพร้อมทางการทหาร ก่อนปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กองทัพเรือได้จัดการฝึกทบทวนกำลังพล โดยมีการฝึก คือ ชั้นการฝึกภาคที่ตั้ง และชั้นการฝึกภาคสนามแก่กำลังพลเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปราม การก่อความไม่สงบให้ ประสบผลสำเร็จ ตลอดจนกำลังพลที่เข้าร่วมการฝึกได้มีขวัญและกำลังใจ เกิดความเชื่อมั่น เมื่อจะต้องเผชิญกับสถานการณ์จริง หน่วยงานมีการปรับปรุง

การฝึกของกำลังพลเพื่อให้ทันสมัยต่อสถานการณ์และจัดให้มีการฝึกทบทวนอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการฝึกในเรื่องของการรบในเมืองและการรบในป่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การเข้าใจภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นพื้นฐาน และเป็นความรู้ที่ความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสรุทชนะ (2550) กล่าวว่า มีปัจจัยที่บ่งชี้ได้ว่าการปฏิบัติการให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรมต่อการปฏิบัติงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น ปัจจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจในบริบทการทำงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งทหารส่วนใหญ่ไม่ใช่คนในพื้นที่ สอดคล้องกับลักษณะผู้นำทางทหารที่พึงประสงค์ของกองทัพไทย (ภักพล สนิทสม และณัฐพล จารัตน์, 2558) คือ จะต้องมีความสติปัญญาและความสามารถ ความรอบรู้ในวิชาชีพของตน มีความสามารถทางเทคนิค และยุทธวิธีของตนเมื่ออยู่กลางสมรภูมิ มีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ การจะนำมาซึ่งความรู้มีหลายรูปแบบ เช่น การบรรยาย การฝึกปฏิบัติจริง การถ่ายทอดจากการเล่าประสบการณ์เพื่อให้ทหารได้เรียนรู้ เข้าใจได้มากที่สุด และสามารถนำไปใช้เมื่อปฏิบัติงานจริงได้ ซึ่ง สอดคล้องกับวิธีสอนผู้ใหญ่ตามหลักการศึกษของผู้ใหญ่ (Andragogy) ของ Knowles (1984) ประกอบไปด้วย 1) มโนทัศน์ของผู้เรียน ควรคำนึงถึง บรรยาการการเรียนรู้ การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ การวางแผนร่วมกัน การนำประสบการณ์การเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ 2) ประสบการณ์ของผู้เรียน ควรคำนึงถึง ความสำคัญของประสบการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน และการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ 3) ความพร้อมที่จะเรียน คือ เวลาในการเรียนรู้ และการจัดกลุ่มในการเรียนรู้ และ 4) แนวทางการเรียนรู้ คือ ควรมีแนวทางของการเรียนรู้ในแบบต่างๆ นอกจากนี้ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2555) กล่าวถึง การเรียนรู้ว่า การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง การได้รับลักษณะนิสัย ความรู้ และ ทักษะคติทั้งหลาย การเรียนรู้จึงทำให้บุคคลมีการปรับตัวทั้งในด้านส่วนตัว และทางด้านสังคม หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ จึงควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับ แรงจูงใจในการเรียน สภาพแวดล้อมในการ

เรียนรู้ มีความเหมาะสม ตลอดจนได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน การคำนึงถึง ความต้องการในการเรียนของแต่ละบุคคล และรูปแบบ ของการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย คำนึงถึง ความรู้เดิมและประสบการณ์อันมีคุณค่า มีให้มีเวลาอย่างพอเพียงในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ ข้อมูลใหม่ๆที่กะใหม่ๆ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ให้โอกาสในการ ฝึกภาคปฏิบัติจนเกิดผลดีหรือการนำความรู้ไปประยุกต์ได้ 2) การเตรียมความพร้อมส่วนบุคคลและครอบครัว ดังนี้ 2.1) การเตรียมด้านร่างกาย จิตใจ และสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ 2.2) การเตรียมความรู้และอุปกรณ์หรือของใช้ส่วนบุคคล 2.3) การเตรียมทัศนคติในการทำงาน สร้างความภูมิใจในอาชีพทหาร 2.4) การจัดการเกี่ยวกับเอกสารและการเตรียมการด้านมรดก 2.5) การวางแผนด้านเศรษฐกิจของครอบครัว จะเห็นได้ว่า การเตรียมความพร้อมที่ดีจำเป็นต้องตอบสนองต่อความต้องการของบุคคล Maslow (1970) ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ โดยที่มองเห็นว่ามนุษย์ทุกคนล้วน แต่มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น ซึ่งความต้องการของมนุษย์นี้ มีมากมายหลายอย่างด้วยกัน ความต้องการความปลอดภัย ถ้าความต้องการทางด้านร่างกาย ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ มนุษย์ก็จะมีความต้องการในเรื่องอื่นต่อไปอีก คือ ความต้องการความปลอดภัย ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย ความเป็นปึกแผ่น ความต้องการการคุ้มครองปกป้อง ความรู้สึกที่ปลอดภัยจากการคุกคาม ปลอดภัยจากความวิตกกังวล ความต้องการที่จะอยู่ในระเบียบ ความต้องการกฎหมายคุ้มครอง ล้วนแต่ต้องการความมั่นคงปลอดภัย การที่แต่ละคนมุ่งทำงาน เพื่อสะสมเงินทองเอาไว้ก็ด้วยความรู้สึก ที่ต้องการความมั่นคงปลอดภัย ต้องการเป็นปึกแผ่นเช่นกัน การเตรียมความพร้อมที่ดีจะสร้างความสามารถในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ให้บรรลุผลสำเร็จในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยอาศัยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ภูมิทางร่างกาย จิตใจ ปัจจัยแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆประกอบกัน (เอมอร์ เสียงใหญ่, 2541, หน้า 12; รวีนาฏ โพธิ์ทอง, 2547, หน้า 20; รัตยา พัฒนารักษ์, 2549, หน้า

36-37) ความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ การบรรลุนิติภาวะทางด้านร่างกาย รวมถึงความคล่องแคล่วว่องไว และอวัยวะที่ทำให้เกิดการปฏิบัติได้ดี ความพร้อมทางสติปัญญา ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล 3) ความพร้อมทางจิตใจ อารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความสนใจที่จะเรียนรู้ และความกระตือรือร้น ความพร้อมทางด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การได้รับการอบรม การได้รับประสบการณ์ทางสังคม และความมั่นคงในครอบครัว สัมพันธ์กับกองทัพเรือที่มีแนวคิดด้านความพร้อมรบ นอกจากการมีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่พร้อม และมีกำลังรบที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญแล้วยังมีองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ การเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพของกำลังรบ การบริการสุขภาพเพื่อความพร้อมของกองทัพเรือ มีเป้าหมายหลักคือ การดำรงรักษาพลกำลังและพลังใจของกำลังรบให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ มีการสร้างเสริมสุขภาพ การมีสุขภาพดีทั้ง ทางกาย ทางใจ ทางเศรษฐกิจ สังคม และทางภูมิปัญญาจะเป็นพื้นฐานที่ทำให้กำลังพลของกองทัพเรือสามารถพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งด้านอื่นๆได้อย่างดี ซึ่งสัมพันธ์กับการให้ความหมายของความพร้อมคือ การที่บุคคลมีลักษณะความคล่องตัว กระตือรือร้นในการทำงานมีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ให้บรรลุผลสำเร็จในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยองค์ประกอบของความพร้อม (วิมล ฉวีวงศ์พงษ์เดช, 2545, หน้า 31; พงษ์ศรี นवलสาร, 2550) ได้แก่ 1) ความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ การบรรลุนิติภาวะทางด้านร่างกาย รวมถึงความคล่องแคล่วว่องไว และอวัยวะที่ทำให้เกิดการปฏิบัติได้ดี 2) ความพร้อมทางสติปัญญา ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล 3) ความพร้อมทางจิตใจ อารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความสนใจที่จะเรียนรู้ และความกระตือรือร้น และ 4) ความพร้อมทางด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การได้รับการอบรม การได้รับประสบการณ์ทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านการทหาร ความรู้วัฒนธรรมในพื้นที่ และเตรียมความพร้อมส่วนบุคคลอย่างครบถ้วน

2. ทหารเรือที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการปรับตัวทั้งด้านร่างกายและจิตใจให้เข้มแข็ง และหน่วยงานต้นสังกัดต้องมีระบบการให้คำปรึกษาอย่างทั่วถึง

3. กองทัพเรือควรออกแบบหรือจัดหา อาวุธ

ยุทโธปกรณ์ที่มีความทันสมัย สะดวกต่อการใช้งาน และไม่ส่งผลกระทบต่อกำลังพล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการเตรียมความพร้อมของทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนของประเทศไทยทั้ง 3 เหล่าทัพ เพื่อบูรณาการ การเตรียมความพร้อมให้เป็นแนวทางร่วมกัน

2. ควรศึกษาความต้องการของข้าราชการทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนของประเทศไทย

3. ควรศึกษานโยบายในการจัดการสวัสดิการแก่ทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ชายแดนให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กมล สดมณี. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กองพลทหารราบที่ 2 กองพันทหารราบที่ 1 รักษาพระองค์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการโครงการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กองทัพเรือ. (2556). เอกสารอ้างอิงกองทัพเรือทางด้านการแพทย์ อพร. 9301.
- จิรพรรณ ชิรานนท์ และคณะ. (2545). *รายงานการวิจัยทางการคลังเพื่อนำไปสู่การจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อมชายฝั่งในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต*. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชิดชนก ชัยธนาณี. (2552). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกำลังขวัญในการปฏิบัติงานราชการสนาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) ของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน กองบังคับการสนับสนุนทางอากาศ (ค่ายนเรศวร) กรณีศึกษา กองกำกับการสนับสนุนทางอากาศ*. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ติเรก พรหมบาง. (2551). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อขวัญของกำลังพลกองทัพบกที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นนุช บุญยัง, ประไพพรรณ ศิริพันธ์บุญ และศศิธร พุ่มดวง. (2549). *รายงานการวิจัยผลกระทบของสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อความเครียด การปรับตัวต่อความเครียด คุณภาพชีวิตและการบริหารการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้บริหารการพยาบาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ภาควิชาบริหารการศึกษา

พยาบาลและบริการการพยาบาล, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพ็ชร. (2551). *สภาพแวดล้อมในการทำงานและคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ของการปรับตัวในการทำงานของนายทหารชั้นประทวนของกองทัพบกที่บรรจุเข้ารับราชการใหม่สังกัดเหล่ากำลังรบ : การศึกษา 3 ระยะ*. ดุษฎีนิพนธ์วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พงษ์ศรี นวลสาร. (2550). *การศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีต่อการเตรียมความพร้อมด้านการฝึกอาชีพให้แก่ผู้ต้องขังพ้นโทษ*. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัคพล สนิทสม และณัฐพล จารัตน์. (2558). คุณลักษณะผู้นำทางทหารที่พึงประสงค์ของกองทัพไทย. *วารสารนักรบบริหาร*, 35(1), 75-86.
- รวีนาฏ โปธ์ทอง. (2547). *แนวทางพัฒนาการเตรียมความพร้อม ในการประกอบอาชีพในสถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สังกัดป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัตยา พัฒนรักษา. (2549). *ความพร้อมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน : ศึกษากรณีเฉพาะชุมชนบ้านนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรารคม ทีสุกะ. (2527). *สังคมวิทยาเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- วิมล ฉวีวงศ์พงษ์เดช. (2545). *ความพร้อมในการดำเนินชีวิตภายนอกของผู้ต้องขังเรือนจำกลางคลองเปรมก่อนได้รับการปล่อย*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีระ ไชยศรีสุข. (2539). *สุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อแกรมมี.
- สนธยา พลศรี. (2541). *สังคมวิทยาเบื้องต้น*. สงขลา: สถาบันราชภัฏสงขลา.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2533). *แนวคิดมาร์กซิสต์กับการศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงในสังคมชานาประเทศโลกที่สาม*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- สรุฑ ขวนะ. (2550). *ทหารกับการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักรบบริหาร, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). *เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจและสังคมไทยที่สำคัญ พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: สำนักสถิติพยากรณ์.
- สำนักราชเลขาธิการ. (2539). *ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่างๆ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- อภินันท์ แจ่มแจ้ง. (2553). *การพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดของอาสาสมัครทหารพรานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เอมอร เสี่ยงใหญ่. (2541). *การเตรียมความพร้อมให้ผู้ต้องขังเพื่อกลับเข้าสู่สังคมปกติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล
- Dawis, R. V. (1994). *The Minnesota Theory of Work Adjustment. The Major Theories of Career Development, Choice, and Adjustment*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Kammeyer-Mueller & Wanberg. (2003). Unwrapping the Organization entry Process: Disentangling Multiple Antecedents and Their Pathways to adjustment. *Journal of apply psychology*, 88(5), 779-794.

Knowles, M. (1984). *The adult Learner: A Neglected species*. Houston: Gulf Publishing Company.

Lasarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress appraisal and coping*. New York: Springer Publishing Company.

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row.

Robbins, S. P. (2000). *Organization Behavior* (9th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Roy, C. (1984). *Introduction to nursing: An adaptation model* (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.